

Μέ τήν ἐπανεκδοση τους, τό Μάιο του 1978, τά «Σύγχρονα Θέματα» διακηρύσαν τήν πρόθεσή τους νά συνεχίσουν τήν παράδοση του προοδευτικού επιστημονικού έντύπου στην Ελλάδα. Καί τόνιζαν ότι αντιλαμβάνονται τό νόημα της παράδοσης αὐτῆς ὡς ἀνάγκη γιά συνεχή ἀνανέωση. «Θέλουν», πρόσθεταν, «νά εἶναι πραγματικά σύγχρονα σέ μιά πραγματικότητα πού συνεχῶς ἀλλάζει. Θέλουν ἀκόμη νά συμβάλουν στην ἀλλαγὴ αὐτή».

Τά «Σύγχρονα Θέματα» στή διάρκεια τῶν τριάντισι τελευταίων ἐτῶν ἐπανεκδόσῃ τους προσπάθησαν νά ἔχουν στό ἐπίκεντρο τῆς θεματολογίας τους καί τῶν ἀναλύσεων τους καίρια προβλήματα τῆς ἑλληνικῆς, κοινωνικῆς, οικονομικῆς καί εκπαιδευτικῆς πραγματικότητας, μακριά ἀπό προκαταλήψεις καί δογματικές φορτίσεις.

Τό τεῦχος αὐτό κυκλοφορεῖ σέ μιά περίοδο προεκλογική – ἐπομένως κρίσιμη γιά τήν πορεία τῆς χώρας στή δεκαετία του '80. Κρίσιμη, γιατί γιά πρώτη φορά στή μεταδικτατορική περίοδο ὑπάρχει σοβαρή πιθανότητα ἀναδιάταξης τῶν πολιτικῶν δυνάμεων τῆς χώρας στή κατεύθυνση τῆς δημοκρατικῆς κυβερνητικῆς ἀλλαγῆς.

Σέ μιά τέτοια συγκυρία, γιά ἓνα περιοδικό επιστημονικό προβληματισμοῦ καί παιδείας θά ἦταν ἴσως χρήσιμη ἡ ἐπαναδιατύπωση ὀρισμένων βασικῶν θέσεων καί σκέψεων.

Οἱ ἐπιστῆμες στήν Ελλάδα ἔχουν κακοπάθει. Οὔτε τό θεσμικό πλαίσιο οὔτε τά ὑλικά μέσα ὑπάρχουν γιά νά ἀναπτυχθοῦν καί γι' αὐτό εὐθύνεται κυρίως ἡ πολιτική παράταξη τῆς σημερινῆς κυβέρνησης. Πέρα ἀπό αὐτό, ὁ προοδευτικός ρόλος του ἐπιστημονικοῦ λόγου δέν ἀναγνωρίζεται οὔτε καί ἀπό τά μεγάλα κόμματα τῆς ἀντιπολίτευσης καθῶς οἱ ἀναλύσεις ὑποτάσσονται σέ ἐκλογικές ἢ ἄλλες σκοπιμότητες, τά δόγματα περιχαρᾶκῶν τῆς ἐπιτρεπόμενης περιοχῆς ἔρευνας καί τό κύρος κρίνεται ἀπό τούς τίτλους τῶν ἐφημερίδων.

Ἀπορρίπτοντας κάθε εἶδους ἀπλουστεύσεις, πού θέλουν τήν ἐπιστήμη ὄργανο τῶν ὀλιωγῶν σκοπιμοτήτων ἢ δημαγωγικῶν διακηρύξεων, θεωροῦμε πῶς ἡ ἐπιστημονική ἀνάλυση καί ἡ ἔρευνα πρέπει ν' ἀποτελοῦν τό οὐσιαστικό ὑπόβαθρο πολιτικῶν προγραμμάτων. Ὅταν ἡ ἐπιστήμη γίνεται μέ σοβαρότητα καί συνέπεια εἶναι δυνατό μέσα ἀπό μιά δημιουργική ἀξιοποίησή της νά εἶναι δύναμη ἐπαναστατική. Ἡ κριτική λειτουργία ὅταν συνδέεται μέ τήν ἐπιστημονική ἀνάλυση τῆς κοινωνικῆς πραγματικότητας δέν μπορεῖ νά σταθεῖ μονάχα στήν καταδίκη μιᾶς πολιτικῆς ἢ μιᾶς κυβέρνησης. Τά πολιτικά προγράμματα πού ἐκφράζουν τή θέληση γιά ἀλλαγὴ, εἶναι ἀνάγκη νά στηρίζονται σέ ὅσο πιό βαθιά γνώση τῆς ἑλληνικῆς πραγματικότητας ἢ συνθηματολογία καί ἡ πολιτική ρητορεία σάν τέχνες ἢ τεχνικές πρέπει ν' ἀπορρέουν καί ὄχι νά προσδιορίζουν τό πρόγραμμα τῶν πολλαπλῶν ἀλλαγῶν.

Βέβαια ὅλα αὐτά ἴσως θεωρηθοῦν «σχῆμα ἰδεατό» ὅταν γνωρίζουμε πῶς στήν περίοδο μιᾶς κρίσιμης ἐκλογικῆς μάχης (κάθε ἐκλογική μάχη εἶναι κρίσιμη γιατί πάντοτε πολλά διακυβεύονται) ἡ νηφαλιότητα καί ἡ κριτική λειτουργία τείνουν νά θεωροῦνται περιττές πολυτέλειες.

Τό κλίμα πού διαμορφώνεται τῆς στιγμῆς πού γράφονται αὐτές οἱ γραμμές, βρίσκεται μακριά ἀπό οὐσιαστική ἀντιπαράθεση προγραμμάτων. Καί φυσικά ἀκόμη πιό μακριά ἀπό τόν ἔλεγχο τῶν ἀναλύσεων πού στηρίζουν τά προγραμματικά συμπεράσματα.

Θεωροῦμε ἐπίσης ἀναγκαῖο νά ἐπισημάνουμε τή σημασία πού ἀποδίδουμε στήν ἐκλογή τῶν εὐρωβουλευτῶν, γιά πρώτη φορά στήν Ελλάδα, μέ τό δημοκρατικό σύστημα τῆς ἀπλῆς ἀναλογικῆς. Κι αὐτό γιατί θεωροῦμε πῶς μιά σημαντική ἀλλαγὴ τῶν πολιτικῶν συσχετισμῶν στήν Ελλάδα ὑπέρ τῶν δημοκρατικῶν δυνάμεων σέ συνδυασμό μέ τή νέα σύνθεση τῆς ὀμάδας τῶν εὐρωβουλευτῶν, θά μπορούσε νά ἀξιοποιήσει τῆς δυνατότητες πού προσφέρει τό νέο εὐρωπαϊκό πλαίσιο, ἐλαχιστοποιώντας παράλληλα τῆς δυσμενεῖς ἐπιπτώσεις.

Τά «Σύγχρονα Θέματα», στή μέχρι σήμερα διαδρομή τους διατήρησαν μιά μόνιμη ἐπαφή μέ τά προβλήματα πού συνδέονταν μέ τῆς διαπραγματεύσεις γιά τήν ἔνταξη τῆς Ἑλλάδας στήν ΕΟΚ, ἀλλά καί γιά ὅλη τήν πορεία τῆς ΕΟΚ, μέσα ἀπό μιά κριτική θεώρηση, στήν προοπτική τῆς μετατροπῆς τῆς Εὐρώπης τῶν μονοπωλίων σέ Εὐρώπη τῶν λαῶν.

Διατηρώντας, τέλος, τήν ταυτότητά μας καί τήν ἐλευθερία νά κρίνουμε πρὸς κάθε κατεύθυνση πού ἐπιβάλλει ἡ ἴδια ἡ φύση τῆς δουλειᾶς μας, θά ἐξακολουθήσουμε νά συμβάλλουμε, ἀπό τή σκοπιά μας, στό νά πραγματοποιηθοῦν οἱ βαθιές ἀλλαγές πού ἔχει ἀνάγκη ὁ τόπος σέ ὄλους τούς τομείς τῆς ἐθνικῆς μας ζωῆς, ἀλλαγές γιά τῆς ὁποῖες, τά εὐνοϊκά ἀποτελέσματα γιά τῆς δημοκρατικῆς δυνάμεις στίς ἐκλογές του Ὀκτώβρη ἀποτελοῦν μιά ἀναγκαῖα μέν ἀλλά ὄχι ἰκανή προϋπόθεση.